

Kısa Çalışma Ödeneği: Kapsamı ve Uygulaması

Kısa Çalışma Uygulaması Nedir?

- Genel ekonomik, sektörel, bölgesel krizler veya zorlayıcı sebeplerle bir işyerinde haftalık çalışma sürelerinin geçici olarak en az $1/3$ oranında azaltılması veya süreklilik koşulu aranmaksızın işyerinde faaliyetin tamamen veya kısmen en az 4 hafta süreyle durdurulması hallerinde, işyerinde 3 ayı aşmamak üzere sigortalılara çalışmadıkları süre için gelir desteği sağlayan bir uygulamadır. Bu 3 aylık süre süre Cumhurbaşkanı kararıyla 6 aya kadar uzatılabilir (Nitekim 18 Mart tarihinde bu süre 6 aya çıkarılmıştır).
- Buna göre. faaliyetin tamamen durması ve çalışanların işe ara vermek zorunda kalması, veya
- Faaliyetin (cironun değil) azalması sonucu çalışanların en az $1/3$ oranında daha az çalışması (örneğin işçilerin haftalık 45 saat yerine 30 saat işe gelmesi veya 2 vardiyadan birinin kapanması ya da 15 kişinin çalıştığı bir işyerinde 5 kişilik Ar-Ge bölümünün tatil edilmesi) gerekir.

Kısa Çalışma Kapsamında;

- ▶ İşçilere ‘kısa çalışma ödeneği’ ödenir,
- ▶ İşçilerin Genel Sağlık Sigortası primleri ödenir.

Bir işyerinde kısa çalışma uygulanabilmesi için;

- ▶ Genel ekonomik, sektörel, bölgesel krizler veya zorlayıcı sebeplerle işyerindeki çalışma süresinin önemli ölçüde azaldığı veya durduğuna dair işverenin İŞKUR’a başvuruda bulunması,
- ▶ İşyerinin bu durum(lar)dan etkilendiğinin iş müfettişlerince yapılacak “uygunluk tespiti” ile teyit edilmesi gerekir.
- ▶ *İş Müfettişleri normalde iş mahallinde inceleme yaparken, Coronavirüs nedeniyle bu defa uygunluk tespiti dosya üzerinden yapılacak, ihtiyaç duyulursa işyerine gidilecektir.*

İşçinin Kısa Çalışma Ödeneğinden Yararlanabilmesi için;

- ▶ Başvuru sahiplerinin İŞKUR'a kayıtlı olması zorunludur.
- ▶ İşçinin kısa çalışmanın başladığı tarihte, çalışma süreleri ve işsizlik sigortası primi ödeme gün sayısı bakımından işsizlik ödeneğine hak kazanmış olması gerekir. Normal zamanda, kısa çalışmanın başladığı tarihten önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olanların son 3 yıl içinde en az 600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olması şarttır. Ancak, İşsizlik Sigortası Kanunu'na yapılan yeni eklemeye bu şartlar Covid-19 salgını nedeniyle yumuşatılmıştır. Buna göre, 30 Haziran 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere, kısa çalışmanın başlama tarihinden önceki son 60 günde hizmet akdine tabi olanların son 3 yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışmış olması ve işsizlik sigortası priminin ödenmiş olması yeterlidir.
- ▶ Bu şartları yerine getiremeyenler, kısa çalışma süresini geçmemek üzere, son işsizlik ödeneği hak sahipliğinden kalan süre kadar kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya devam edecektir.*
- ▶ İş müfettişlerinin yapacağı inceleme sonucu kısa çalışmaya katılacaklar listesinde işçiye ait bilgilerin bulunması,
- ▶ İşverenin kısa çalışma talebinin iş müfettişlerince yapılacak incelemeyle uygun bulunması gerekmektedir.

[*https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.haber_detay_dokuman?p1=148519](https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.haber_detay_dokuman?p1=148519)

Kısa Çalışma Talebi ve Talebin Değerlendirilmesi

- ▶ Kısa çalışma gerektiren sebeplerin varlığının işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarınca iddia edilmesi veya bu yönde kuvvetli emarenin bulunması halinde, konu İŞKUR Yönetim Kurulunca değerlendirilerek karara bağlanır. Deprem, yangın, su baskını, heyelan, salgın hastalık, seferberlik gibi diğer zorlayıcı nedenlerle yapılacak başvurular için İŞKUR Yönetim Kurulu'nun kararı aranmaz. Kısa çalışma gerektiren durumlara dair İŞKUR Yönetim Kurulunun bir kararı yoksa işverenin başvurusu İŞKUR tarafından reddedilir.
- ▶ İş müfettişlerinin yapacağı incelemede uygunluk tespiti tamamlandıktan sonra, kısa çalışma uygulanacak işçilerin listesinin değiştirilmesine ve/veya işyerinde uygulanan kısa çalışma süresinin arttırılmasına yönelik işverenin talepleri 'yeni başvuru' olarak değerlendirilir.
- ▶ Kısa çalışma başvuruları işçiler adına işverenler tarafından yapılır. İşçiler kısa çalışma talebinde bulunamaz.

Covid-19 Nedeniyle Kısa Çalışma Talebi ve Değerlendirilmesi

- ▶ Koronavirüsten olumsuz etkilendiği gerekçesiyle kısa çalışma talep eden işveren; buna ilişkin kanıtlarla birlikte *Kısa Çalışma Talep Formu* ile *kısa çalışma yaptırılacak işçilere ilişkin bilgileri içeren listeyi* doldurarak bağlı olduğu İŞKUR biriminin *elektronik posta adresine*, elektronik posta göndermek suretiyle başvurur.
- ▶ Başvuruların işyerine gidilmeden belge üzerinden hızlı bir şekilde sonuçlandırılabilmesi için koronavirüs salgınından olumsuz etkilenildiğine dayanak teşkil eden belgelerin başvuruya eklenmesi önemlidir. Gerektiğinde işverenle irtibata geçilerek ilave belgeler talep edilebilecektir. Başvurunun alındığı yine elektronik posta yoluyla en kısa sürede işverene bildirilir ve başvurular uygunluk tespiti amacıyla Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına gönderilir.

Uygunluk Tespitine Yönelik Genel Bilgiler

Uygunluk tespitinde aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır:

- ▶ Tüm incelemeler mahalline gidilmeksizin Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında veya Grup Başkanlıklarında sadece ilgili başvuru evrakı ve ekleri üzerinden ve tespit tutanağı düzenlenmeksizin gerçekleştirilecektir.
- ▶ İnceleme sürecinde başvuru evraklarında eksiklik olduğunun değerlendirilmesi halinde, ivedilikle işverenler ile irtibata geçilerek, söz konusu eksik evrakların elektronik ortamda intikal ettirilmesi istenecek ve inceleme evrak bazında ivedilikle tamamlanacaktır.
- ▶ Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından faaliyeti durdurulan işyerleri ile ilgili olarak yapılan uygunluk tespiti incelemelerinde, işyerlerinin sadece bu kapsamda olup olmadığına ilişkin belgeler yeterli olacaktır.
- ▶ Cumhurbaşkanlığı, Bakanlıklar veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından faaliyeti durdurulan işyerleri ile ilgili olarak yapılan uygunluk tespiti işlemi, Kanunda düzenlenen asgari ve azami süreler ile birlikte, idari tasarrufun süresi ile sınırlı olup idari tasarrufun sona ermesi ile kısa çalışma uygulaması da kendiliğinden sona ereceği dikkate alınmalıdır.

İşverene Kısa Çalışma Talebinin Sonucunun Bildirilmesi

- Bir işyerinde çalışma süresinin önemli ölçüde azaldığına veya durduğuna dair iş müfettişlerince yapılan uygunluk tespitini İŞKUR işverene bildirir. İşveren de bu durumu, işyerinde işçilerin görebileceği bir yerde ilan eder ve varsa toplu iş sözleşmesine taraf işçi sendikasına bildirir. İlan yoluyla işçilere duyuru yapılamadığı durumlarda, kısa çalışmaya tabi işçilere yazılı bildirim yapılır. Kısa çalışma talebi uygun bulunan işveren İŞKUR'un bildirdiği sürede *Kısa Çalışma Bildirim Listesini* güncelleyerek gönderir.
- Koronavirüsten olumsuz etkilendiği gerekçesiyle kısa çalışma talep eden işverenlere başvurularının sonucu, elektronik posta yoluyla taleplerini gönderdikleri adrese yapılır. Talebi uygun bulunan işverenler, Kurumca bildirilen sürede *Kısa Çalışma Bildirim Listesini* güncelleyerek başvuru yaptıkları İŞKUR biriminin elektronik posta adresine gönderir.

Kısa Çalışma Ödeneğinin Hesaplanması

- ▶ Günlük ve aylık kısa çalışma ödeneği, sigortalının son 12 aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük/aylık ortalama brüt kazancının % 60'ıdır. Aylık kısa çalışma ödeneği miktarı, aylık asgari ücretin brüt tutarının %150'sini geçemez. 2020 yılında brüt asgari ücret 2.943,00 TL'dir.
- ▶ Buna göre İŞKUR;
 - a) İşe hiç gidemeyenin ücretinin %60'ını hesaplar, damga vergisini (binde 7,59) keser ve “kısa çalışma ödeneği” adıyla İşsizlik Sigortası Fonundan çalışana öder. İşçi asgari ücretli ise alacağı ödenek: brüt asgari ücret (2.943 TL) çarpı %60 = 1.765.80 eksi damga vergisi (13.40 TL), işçinin eline net 1.752.40 TL geçer. Görüldüğü gibi ödenek asgari ücretten %40 daha azdır; işçi çalışmadığı için işveren herhangi bir ödeme yapmak zorunda değildir. Söz konusu kişi bir örneğin mühendis olsaydı ve asgari ücretten fazla (mesela 8.000 TL) maaş alsaydı, ödeneği aynı formülle hesaplanırdı, ancak çıkan rakam ne olursa olsun ödenek aylık brüt asgari ücretin 1.5 katını geçemezdi: Brüt asgari ücret (2.943) çarpı 1.5= 4.414,50 TL, eksi damga vergisi (33,51 TL), net ödenek 4.380,99 TL olurdu.
 - b) İşçi en az 1/3 oranında daha az çalışıyorsa (örneğin haftalık 45 saat yerine 30 saat gibi) İŞKUR sadece çalışılmayan süre için kısa çalışma ödeneği öder. Bu durumda da ödenek brüt asgari ücretin 1.5 katını aşamaz.

Ödeneğin Süresi ve Ödenmesi ve Sigorta Primleri

- ▶ Kısa çalışma ödeneği, çalışmadığı süreler için, işçinin kendisine ve aylık olarak her ayın 5'inde ödenir. Bu tarihi öne çekmeye Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı yetkilidir.
- ▶ Ödemeler halihazırda PTT Bank aracılığıyla yapılmaktadır.
- ▶ Kısa çalışma ödeneği alan işçinin Genel Sağlık Sigortasını İŞKUR öder.
- ▶ BAĞKUR veya SSK gibi emeklilik sigortası primlerini ise;
 - a) Çalıştığı süreye karşılık gelen kısmını işveren öder,
 - b) Çalışmadığı süreye karşılık gelen kısmı ise kısa çalışma süresince boşa kalır, ödenmemiş olur (işçi isterse bu kısmı tabii ki kendisi ödeyebilir).

Aşağıda 2020 yılı aylık kısa çalışma ödeneği örnekleri:

	Son 12 aylık prime esas kazançların aylık ortalaması (TL)	Hesaplanan kısa çalışma ödeneği miktarı (TL)	Damga vergisi (TL)	Ödenecek kısa çalışma ödeneği miktarı (TL)
Son 12 ay asgari ücretle çalışan	2.943,00	1.765,80	13,40	1.752,40
Son 12 ay 4.000 TL ile çalışan	4.000,00	2.400,00	18,22	2.381,78
Son 12 Ay 8.000 TL ile çalışan	8.000,00	4.414,50	33,51	4.380,99

Kısa Çalışmada Dikkat Edilecek Hususlar

- Kısa çalışmanın günlük, haftalık veya aylık olarak yapılacağı “zaman aralığı” işyerinin gelenekleri ve işin niteliği dikkate alınarak işverence belirlenir.
- Kısa çalışma ödeneği, işyerinde uygulanan haftalık çalışma süresini tamamlayacak şekilde çalışılmayan süreler için aylık olarak verilir.
- Kısa çalışma yapılan süreler için, kısa çalışmaya tabi tutulan işçiler adına SGK Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile eksik gün gerekçesi “18-Kısa Çalışma Ödeneği” olarak bildirilir.
- Kısa çalışma ödeneğinin süresi 3 ayı aşmamak kaydıyla kısa çalışma süresi kadardır ve kısa çalışma ödemeleri, hak edilen işsizlik ödeneğinden mahsup edilir.
- Kısa çalışma ödeneğinin süresini 6 aya kadar uzatmaya ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.
- İşyerinde kısa çalışma yapılması halinde ödemeler 4857 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (III) numaralı bendinde ve 40. maddesinde öngörülen 1 (bir) haftalık süreden sonra başlar. Bu 1 haftalık sürenin ücret ve prim yükümlülükleri işverene aittir.
- Kısa çalışma yapan işçinin çalışılmayan hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günlerine ilişkin ücret ve kısa çalışma ödeneği miktarı, kısa çalışma yapılan süreyle orantılı olarak işveren ve İŞKUR tarafından ödenir.

Fazla veya Yersiz Ödemelerin Tahsili

- İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden, işçinin kusurundan kaynaklanan fazla ödemeler ise yasal faizi ile birlikte işçiden tahsil edilir.

Kısa Çalışma Ödeneği Alınan Süre İçin Ödenen Primler

- İşçinin kısa çalışma ödeneği aldığı süre için Genel Sağlık Sigortası primleri ödenir. Söz konusu dönemde kısa ve uzun vadeli sigorta primleri aktarılmaz.

Kısa Çalışmanın Erken Sona Ermesi

- Kısa çalışma uygulaması devam ederken işverenin normal faaliyetine dönmeye karar vermesi halinde bu durumun, normal faaliyetin başlamasından 6 (altı) işgünü önce, yazılı olarak İŞKUR'un ilgili birimine, varsa toplu iş sözleşmesi tarafı işçi sendikasına ve işçilere bildirmesi zorunludur. Bildirimde belirtilen tarih itibarıyla kısa çalışma sona erer. Geç bildirimlere ilişkin oluşan yersiz ödemeler yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Kısa Çalışma Ödeneğinin Kesilmesi

- ▶ Kısa çalışma ödeneği alanların işe girmesi, yaşlılık aylığı almaya başlaması, silâh altına alınması, herhangi bir kanundan doğan çalışma ödevi nedeniyle işinden ayrılması hallerinde veya geçici iş göremezlik ödeneğinin başlaması durumunda geçici iş göremezlik ödeneğine konu olan sağlık raporunun başladığı tarih itibariyle kısa çalışma ödeneği kesilir.

İşverenin Kayıt Tutma Zorunluluğu

- ▶ Kısa çalışma yapan işveren, işçilerin çalışma sürelerine ilişkin kayıtları tutmak ve istenmesi halinde ibraz etmek zorundadır.

Kısa Çalışma Kapsamında İstenilen Belgeler

- ▶ Kısa Çalışma'ya başvuru aşamasında ilk olarak *Kısa Çalışma Talep Formu* ile birlikte *kısa çalışma yaptırılacak işçilere ilişkin bilgileri içeren listeyi* bağlı olduğu İŞKUR biriminin elektronik posta adresine, elektronik posta göndermek suretiyle başvuru yapılacaktır.
- ▶ *Talebi uygun bulunan işverenler*, İŞKUR'un bildirdiği sürede *Kısa Çalışma Bildirim Listesini* güncelleyerek başvuru yaptıkları İŞKUR biriminin elektronik posta adresine gönderir.
- ▶ İlgili belgelerin bulunduğu adresi;

<https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odenegi/basvuru-icin-gerekli-belgeler-ve-il-iletisim-adresleri/>

Başvuruda İstenen Ek Belgeler

Kısa Çalışma Ödeneği başvurusuna her işyerinin farklı belgeleri eklediği görülmektedir. Ancak aşağıdaki belgelerin eklenmesinde fayda vardır:

- Kısa çalışma ödeneğine ilişkin alınan yönetim kurulu kararı,
- Ödeneğe neden başvurulduğuna ilişkin işyeri antetli kağıda, işverenin yazılı beyanı (kaşe-imzalı),
- İşyerinde çalışmanın neden durduğunu kanıtlayan belgeler (sipariş iptali, sözleşme iptali, Genelge ile Kapatılma Belgesi, stok artışı, işletme ruhsatı vs.),
- Kısa çalışma ödeneğine ilişkin işçilere ilan edilen duyuru metni,
- Belli bir sayıda işçilerin işe giriş kayıtları,
- Kısa çalışma ödeneğine dahil edilmeyen ve çalışan işçilerin listesi,
- İşin niteliğini ve yapılma şeklini anlatan bilgilendirme yazısı (örnek işçilerin çok yakın mesafede çalışıp çalışmadığı gibi),
- Çalışmanın durduğuna dair işyeri fotoğrafları.

Bakanlığın Duyurusu:

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 22 Mart 2020 tarihinde yaptığı duyuruda işverenin *Kısa Çalışma Talep Formunu* ve *kısa çalışma yaptırılacak işçilere ilişkin bilgileri içeren listeyi* doldurup 23 Mart 2020 tarihi itibariyle elektronik ortamda İŞKUR'a ileterek kısa çalışma başvurusunda bulunabileceğini belirtmiştir.

Faydalı Bağlantılar:

- ❖ <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odeneği/>
- ❖ <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odeneği/basvuru-icin-gerekli-belgeler-ve-il-iletisim-adresleri/>
- ❖ <https://www.iskur.gov.tr/isveren/kisa-calisma-odeneği/sikca-sorulan-sorular/>